

Весна Маричић

СФРЈ, new wave

Могућа рекапитулација позоришне сцене у 2011 год. Како она изгледа, и чему служи? Све је у знаку СФРЈ! Да ли величањем исте, или бежањем од ње, није важно. Важно је да се СФРЈ вратила, а могуће да никада није ни одлазила (где год да је отишла). СФРЈ као тоталитет иза света појавности. Дакле наш свет уопште није наш, ми смо сви у коми. Хипнотисани... тражимо, прегалачки (као), боримо се, а заправо борба је беспредментна. Оно у шта смо веровали не постоји, или постоји оно у шта нисмо веровали. *Circulus vitiosus*.

Зашто наши, њихови, моји, твоји, редитељи упорно вриште са сцене МИТОМАНИЈА!!! ? Митоманија као застор иза кога се можемо сакрити и дати себи оправдање говорћи “ТО је криво, ТО је у реду”. У протеклој години, и у оној пре ове, тема је била СФРЈ! Да ли смо рођени у СФРЈ, или се опраштамо од исте, то је све време било упитно. Ми, грађани једне земље, становници једне планете, како год нас етикетирали, немамо механизам да живимо са својим успоменама у ок-

виру једног, свог, живота. Ми расипамо наше идеје, бацамо остатке непријатељу, немамо разумевања једни за друге, потиру се важне ствари, пре-наглашавају бесмислице... и све то у круг. Док неки наши редитељи, заједно са неком политичком струјом, трају да изнова проживљавамо прошлост, да је преувеличавамо, да је оплакујемо и митомански опскрбљујемо... неки други нас опомињу да смо дубоко у коми, и да та кома дуууууго траје... да смо у чекаоници у којој чекамо да нас неко повуче за рукав, дрмне за раме, да неко каже ово је твоја земља, ово су твоји људи, ово је тај нови свет за који си се борио.

Достојевски, у *Браћи Карамазовима*, каже да су човеку успомене важне, важне за његов живот, не успомене ван живота или живот ван успомена. Успомене које имају за циљ да оплемене човека. Уколико човек има више лепих и добрих успомена већа је шанса да се спасе. Лепе и добре успомене могу настати из најболнијих и најтрауматичнијих момената само онда када човек опрости себи, и другом. Уколи-

ко човек заиста опрости, он нема потребе да опрашта или се извињава по принципу бесконачног регреса.

“Збогом СФРЈ”, је део једне идеје која носи назив “Југославија као утопија”. Кокан Младеновић користи причу Вофганга Бекера (Wolfgang Becker) *Good bye Lenin* како би неког од нас сместио, било кога (у овом случају учитељицу), у кому. Шта представља кома, какво је то стање? Оправдање за неуспехе, или оправдање за немоћ, или пука кома која с времена на време захвата читав свет. Постоји један мисаони експеримент у логици где логичар Сидни Шумејкер (Sidney Shoemaker) дели свет на три дела и одобрава да је могуће замрзнуће у сва три дела, али у различитим периодима. Питање је шта ако би се сва три дела замрзла у исто време, или запала у кому? Да ли би се после тог буђења затекао истински промењен свет у који би ушли потпуно очишћени од свести и савести; или неки свет састављен од наших успомена, снова, надања, у ком се и даље предано боримо верујући у нешто сигурно; или се кријемо иза те прошлости како бисмо избегли могућност хватања у коштац са истинским животом, са овде и сада.

Дино Мустафић не узима кому за кључну реч, он се поиграва са митолошким застором у *Рођени у ЈУ* тако што тај свет, читав а поцепан, гледа из тунела. Час светло, час тама... час музика, час говор напрегнутих нерава. СФРЈ као други свет, као Елдорадо... и

као свет Дисових *Ушойљених душа*. Јунаци се обрачунавају са својом митоманијом тако што је узвисују да би је стровалили у понор. Тунел као сигурно место за осматрачницу. Слично је приказао Кларенс Браун (Clarenc Brown) у филму *The possessed* где Џоан Крафорд (Joan Crawford) посматра воз и у сваком купеу је нека друга прича. Тако Мустафић посматра СФРЈ како промиче и мења облике, али садржај не. СФРЈ камелеон и феникс у истом Левијатану! Зачаран круг који се избегава, заобилази, из кога се покушава побећи и у који се обавезно враћа. Његови јунаци приказују како изгледа одлазак зарад “сигурног” повратка.

У овом тренутку, када је питање уласка у ЕУ горуће питање за један део подељене државе (подељене у мисаоном, емотивном смислу), говори се о бившој заједници – Југославији, која као заједница не постоји (постоји у времену, прошлом), не егзистира као таква. Митоманија условљена комом, или кома митоманијом? Рекла бих и једно и друго. Фалсификовање прошлости и негирање садашњости, процес који се одвија у оба смера. Србија, и региони, пате од неизлечиве схизме. Не постоји коегзистенција идеја и дела. И док се разрачунавају са духовима прошлости, истовремено разрачунавајући се и са садашњошћу у садашњости, решење увек измиче. Решења нема, зато што нема основне ствари, нема идентитета. Игра идентитета!